

Kolumna visokog predstavnika: Volja glasača na izborima mora biti ispoštovana

Kao visoki predstavnik, želim da 2. oktobra građani Bosne i Hercegovine osjete da je moć u njihovim rukama. Dan izbora trebao bi biti vrhunac aktivne demokratije. Izbori pripadaju narodu, a ne političkim strankama. Građani su ti koji koriste svoje osnovno pravo i odlučuju ko će upravljati zemljom.

Ovaj ključni proces mora se odvijati neometano. Ovog ljeta sam usvojio mjere koje osiguravaju finansiranje i transparentnost oktobarskih izbora, iz jednostavnog razloga: Vijeće ministara BiH nije postiglo dogovor oko usvajanja državnog budžeta. Tek nakon moje odluke osigurano je održavanje izbora u planiranom terminu. Centralnoj izbornoj komisiji je omogućeno da naruči i plati biračke listiće i osigura druge neophodne uslove kako bi građani mogli glasati. Moje uvođenje paketa integriteta izbora jača integritet izbornog procesa i osigurava transparentnost u provođenju poštenih i fer izbora. Oni koji pokušavaju ometati održavanje slobodnih i poštenih izbora, ugrožavajući slobodu birača da glasaju za koga žele, momentalno će se suočiti s oštrim kaznama. Onima koji nastoje da na nezakonit način vrše uticaj ili pritisak na birače i njihove porodice poručujem: izborne prevare i prisile nisu samo krivične radnje nego se mogu smatrati i antidejtonskim djelovanjem koje se neće tolerirati.

Domaće vlasti također nisu pronašle rješenje i preuzele odgovornost za izborne i ustavne reforme. Nisu postigli saglasnost oko načina na koji bi se mijenjao Ustav BiH, kako bi se uskladio s presudama Evropskog suda za ljudska prava. Ovim presudama je utvrđeno da prava građana koji se ne identificiraju ni s jednim od tri konstitutivna naroda (Ostali i manjine poput Jevreja i Roma) trebaju biti zagarantirana. U

ovoj zemlji svi imaju jednaka prava. Pasivno i aktivno biračko pravo ne može diskriminirati niti jedan od tri konstitutivna naroda, niti pripadnike Ostalih koji čak i danas nisu u ravnopravnoj poziciji.

Razumijem frustraciju i ogorčenje mnogih građana koji su nezadovoljni jer nema napretka. Kao visoki predstavnik, moj mandat je da štitim i nadgledam provedbu Općeg okvirnog sporazuma za mir, koji se često naziva Daytonskim sporazumom. To je jedinstven mirovni sporazum, jer se u njemu nalazi Ustav ove zemlje. Kao visoki predstavnik ne mogu mijenjati Daytonski sporazum ili mijenjati Ustav BiH. Ustav može mijenjati jedino Parlament Bosne i Hercegovine, kojeg biraju građani ove zemlje, i donijeti izmjene koje su u skladu s presudama Evropskog suda za ljudska prava. Ove presude su donesene u predmetima Sejdić-Finci, Zorić kao i druge slične presude. Spreman sam pomoći onima koji pozivaju nadležne organe da osiguraju što hitniju provedbu ovih odluka. Žalosno je što građani BiH više od decenije čekaju na ove prijeko potrebne izmjene, koje su ključne za evropske integracije. Moraju se preduzeti odlučne mjere kako bi se stalo u odbranu ljudskih prava i međusobnog poštovanja. Tome ću doprinijeti u okviru nadležnosti koje imam.

Predizborna kampanja traje već dvije sedmice, a neki političari jedva da su se dotakli ovih pitanja. Lideri moraju građanima ponuditi jasan izlaz iz ove trenutne političke blokade. Što je najvažnije, moraju pokazati svoju demokratsku odgovornost za formiranje vlasti ili postati konstruktivna opozicija nakon prebrojavanja glasova početkom oktobra. Od posljednjih općih izbora 2018. godine, Predsjedništvo i Vlada Federacije rade u "tehničkom mandatu" jer su političke stranke blokirale formiranje institucija.

Blokiranje institucija služi samo uskim stranačkim interesima, na štetu građana. Institut vitalnog nacionalnog interesa zaslužuje poštovanje i čuva identitet građana kao dijela cjeline. On je previše ozbiljan da bi se zloupotrebljavao kao

teren za političke igre.

Sve to se ne može nastaviti nakon oktobarskih izbora, a ja ću to pomno pratiti i ako bude potrebno blagovremeno djelovati.

Čuo sam prijedloge političkih stranaka i zahvalan sam na njima – ali puno još treba uraditi. Naš zajednički cilj mora biti očuvanje ravnoteže između multietničnosti i identiteta onako kako ih predviđa Daytonski sporazum. Moramo izgraditi bolju situaciju, imajući u vidu društvo u ovoj zemlji kakvo je danas, jednu generaciju nakon katastrofe. To će dovesti do evropskih standarda. BiH, kao država od nekoliko miliona građana, trebala bi postati prepoznatljiv dio Evropske unije, koja ima 450 miliona građana.

Pojedini političari na svojim platformama nagađaju da li ću ukinuti blokade koje onemogućavaju funkcioniranje institucija države, entiteta, kantona i općina. Oni treba da znaju da ću, ukoliko bude potrebno, djelovati u okviru svog mandata.

Građani Bosne i Hercegovine zaslužuju da znaju kako njihovi lideri planiraju riješiti brojne izazove pred kojima se ova zemlja nalazi. Mora postojati jasna poruka o tome kako se boriti protiv korupcije i nepotizma, kako osigurati vladavinu prava i napredak ka statusu kandidata za članstvo u EU, uključujući i ispunjavanje obaveza preuzetih u junu, pred predsjednikom Vijeća EU Charlesom Michelom. Dok se rat koji Rusija vodi u Ukrajini odugovlači, problemi se gomilaju širom Evrope. Kako će zakonodavci u ovoj zemlji riješiti pitanje sve većih cijena plina i struje ili se suprotstaviti inflaciji? Da li se ova pitanja spominju u predizbornoj kampanji?

Kada razgovaram sa građanima Bosne i Hercegovine, svi imaju iste želje za svoju zemlju: unapređenje ekonomskog i socijalnog prosperiteta, jačanje vladavine prava i izgradnja bolje zemlje za svoju djecu. Rješavanje tih pitanja stvara bolju budućnost za cijelu Bosnu i Hercegovinu, umjesto održavanja statusa quo za dobrobit nekolicine.

U Bosni i Hercegovini mora se staviti tačka na nazadnu politiku, upiranja prstom i lične napade. Takvo ponašanje je beskorisno, njegove posljedice su politička nestabilnost, ekonomski pad i društvena letargija, koji pokreću egzodus ljudi iz ove zemlje, posebno mladih. Ponovno angažiranje nadarenih mladih ljudi ove zemlje i omogućavanje njihovog političkog učešća od suštinskog je značaja. Zalagat ću se za bolje mogućnosti učešća za sve pojedince i grupe. Mladi ljudi posebno zaslužuju veću integraciju u javno odlučivanje i očekujem da donosioci političkih odluka urade nešto u vezi s tim. Morate ponuditi više mladima kako bi ih zadržali u ovoj zemlji.

Prije svega, treba podržati osnovni preduslov demokracije: vlast na svim nivoima mora se formirati brzo nakon izbora 2. oktobra, na osnovu volje birača.

Kao visoki predstavnik, pobrinut ću se da svaki glas bude ispoštovan. Odlučan sam da ispunim svoj mandat, a to je obnavljanje i zaštita funkcionalnosti države. Besmisleno blokiranje mora se okončati. Ova opasna silazna putanja mora se preokrenuti, a sudske odluke, bilo one koje su donijeli domaći ili evropski sudovi, moraju se ispoštovati i pretočiti u dobre zakone. Bosna i Hercegovina se mora vratiti na put prosperiteta, kakav njeni građani zaslužuju.